

agus a aithníonn tú iad ó na rósanna, a bhfuil siad an-chosúil leo nuair a bhíonn siad beag óg. Obair an-tuirsiúil atá ann, ach tá sé an-fhurasta."

Agus lá amháin thug sé de chomhairle dom tabhairt faoi phictiúr deas a dhéanamh a chuirfeadh an ceacht sin go maith isteach sa chloigeann ag páistí mo bhaile dhúchais féin.

"Má théann siad ag taisteal lá éigin amach anseo," a deir sé liom, "d'fhéadfadh sin a leas a dhéanamh. Uaireanta ní miste do chuid oibre a chur siar. Ach i gcás na gcrann baobab, tubaiste is ea é i gcónaí. Is cuimhin liom pláinéad atá ar eolas agam, a ráibh leisceoir ina chónaí ann. Bhí trí thor ann agus rinne sé failí iontu..."

Agus rinne mé pictiúr den phláinéad sin, de réir na dtreoracha a thug an prionsa beag dom. Ní maith liom bheith ag leagan síos rialacha. Ach tá a laghad sin eolais ar an dainséar a bhaineann le crainn bhaobab, agus an oiread sin priacail ag bagaírt ar an té a rachadh ar strae ar astaróideach, go ndéanfaidh mé eisceacht den uair seo amháin. Deirim: "A pháistí! Seachnaigí na crainn bhaobab!" Is chun mo chairde a chur ar a n-aire in éadan an dainséir sin a bhí buailte suas orthu i ngan fhios dóibh, mar bhí orm féin, is chuige sin a chuir mé an oiread sin oibre isteach i mo phictiúr. B'fhiú an ceacht an saothar. Fiafróidh sibh, b'fhéidir: Cad chuige nach bhfuil pictiúr ar bith eile sa leabhar seo atá chomh mór leis an cheann seo. Ní hansa: Thriail mé é ach níor éirigh liom. Nuair a línigh mé na crainn bhaobab, bhí mé ar bior le práinn.

VI

Maise, a phrionsa bhig, a stór, fuair mé tuighbhéail de réir a chéile don chumha a bhí ort i do shaol beag scoite. Ní raibh de chaitheamh aimsire ar feadh i bhfad ach an ghrian ag dul faoi agus a cineáltacht. Fuair mé an sonra nua seo amach ar maidin an cheathrú lá nuair a dúirt tú:

- Is maith liom an ghrian ag dul faoi. Gabhaimis a bhreathnú ar an ghrian ag dul faoi...

- Ach caithfear fanacht...

- Fanacht le cén rud?

- Fanacht go dtí go mbíonn an ghrian ag dul faoi.

AN PRIONSA BEAG

Bhí an chuma ort ar dtús go raibh iontas mór ort, ach ansin rinne tú gáire fút féin. Agus arsa tua liom:

- Bím ag déanamh go bhfuil mé sa bhaile i gcónai. Cinnte dearfa. Nuair atá sé ina mheán lae sna Stáit Aontaithe, tá a fhios ag an saol mór go bhfuil an ghrian ag dul faoi sa bhFrainc. Níor ghá ach dul chun na Fraince ar feadh bomaite leis an ghrian a fheiceáil ag dul faoi. Faraor tá an Fhrainc i bhfad rófhada ar shiúl. Ach ba leor duitse, agus tú ar do phláinéad beag, do chathaoir a bhogadh cúpla slat. Agus d'fhéad tú bheith ag amharc ar an chlapsholas gach aon uair ba mhian leat.

- Lá amháin chonaic mé an ghrian ag dul faoi trí huaire agus dhá scór.

Agus i gceann bomaite chuir tú an méid seo leis:

- Tá a fhios agat...nuair a bhíonn an oiread sin cumha ort, is breá leat an ghrian ag dul faoi.

- Bhí an oiread sin cumha ort mar sin an lá úd a chonaic tú í trí huaire agus dhá scór? Ach níor thug an prionsa beag freagra orm.

VII

An cúigiú lá, a bhuíochas sin leis an chaora arís, léiríodh dom an rún eile seo de chuid an phrionsa bhig agus an saol a bhí aige. D'fhiachaigh sé díom go giorraisc gan rabhadh, mar a bheadh sé tar éis bheith ag machnamh go tostach ar an fhadhb le fada:

- Má itheann caora toir, itheann sí bláthanna fosta?
- Itheann caora gach rud a dtagann sí suas leis.
- Fiú amháin bláthanna a bhfuil dealga acu?
- Is ea, fiú bláthanna a bhfuil dealga acu.
- Na dealga mar sin, cén mhaith atá leo?

AN PRIONSA BEAG

Ní raibh a fhios agam. Bhí mé an-ghnóthach ag an phointe sin ag iarraidh cnó ar an inneall a scoileadh a bhí rótheannta. Bhí mé an-bhuardha mar bhí an chuma ar an scéal go raibh an cliseadh seo i m'inneall an-dona, agus an dóigh a raibh mo chuid uisce inólta ag dul síos, d'fhág sé eagla mo chraicinn orm.

- Na dealga, cén mhaith atá leo?

Níor ghnách leis an phrionsa beag ceist a scoileadh uaithi nuair a bhí sí fiafraithe aige. Bhí míchéadfa orm de bharr an chnó úd, agus dúirt mé an chéad rud a tháinig isteach i mo cheann:

- Níl maith ar bith le dealga, is é drochrún na mbláthanna is cúis leo!

- Ó!

Ach tar éis tosta bhig, chaith sé liom, mar a bheadh cineál doichill air:

- Ní chreidimh thú! Tá na bláthanna leochaileach. Tá siad saonta. Is cúis mhisnígh dóibh an rud is lú. Síleann siad go bhfuil siad scanraitheach lena gcuid dealg...

Níor thug mé freagra air. Bhí mé ag rá liom féin ag an bhomaite sin: "Mura scaoilfidh an cnó seo,

brisfidh mé é le buille den chasúr." Chuir an prionsa beag isteach ar mo mhachnamh arís:

- Agus an dóigh leatsa go bhfuil na bláthanna...?

- Ní hea! Ní hea! Ní dóigh liom rud ar bith! Dúirt mé an chéad rud a tháinig i mo cheann. Tá rudaí tromchúiseacha ar m'intinn agam!

D'amharc sé orm agus alltacht air.

- Rudaí tromchúiseacha!

Bhí mé ansin os a chomhair, mo chasúr i mo lámh, agus mo mhéara dubh le hola, agus mé cromtha anuas ar rud a shíl sé a bhí míofar amach agus amach.

Tá tú ag caint ar nós na ndaoine fásta!

Chuir sin beagán náire orm. Ach lean sé leis go míthrócaireach:

- Meascann tú gach rud...cuireann tú gach rud trína chéile!

Bhí sé an-chorraithe dáiríre. Bhí a chuid gruaige órbhuí ar foluain le gaoth aige:

- Tá pláinéad ar eolas agam a bhfuil bodach ina chónaí air agus aghaidh lasánta air. Níor bholaigh sé de bhláth riamh. Níor bhreathnaigh sé ar réalta riamh. Ní raibh grá aige d'aon duine riamh. Ní dhearna sé riamh ach suimeanna. Agus bíonn sé ag rá ó mhaidin go hoíche cosúil leatsa: "Is duine tromchúiseach mé! Is duine tromchúiseach mé!" agus é i mborr le mórchúis. Ach ní duine atá ann, beacán is ea é.

- Cad é?

- Beacán.

Bhí an prionsa beag bán san aghaidh le fearg faoi seo

- Tá na bláthanna ag déanamh dealg leis na milliún de bhlianta. Ina dhiaidh sin, tá na caoirigh ag ithe na mbláthanna leis na milliúin de bhlianta. Agus dar leat nach den tromchúis é féacháil lena thuigbheáil cad chuige a gcuireann siad de stró orthu féin dealga a dhéanamh nach bhfuil maith ar bith leo? Ní rud tábhachtach é cogadh na gcaorach agus na mbláthanna? Ní

dóigh leat go bhfuil sé níos tábhactaí agus níos tromchúisí ná na suimeanna ag bodach na gnúise lasánta? Agus má tá bláithín ar eolas agamsa nach bhfuil le fáil in aon áit eile sa chruinne ach ar mo phláinéadsa amháin, agus más féidir le do chaora bheag é a scrios maidin éigin d'aon għreib amháin, gan a thuigbhéail cad é atá déanta aici, an ea nach bhfuil sé sin tábhachtach?

Las sé san aghaidh, agus lean air:

- Má tá grá ag duine do bhláth nach bhfuil ach aon sampla amháin de ann ar fud na milliún agus na milliún de réaltaí, is leor sin le haoibhneas a chur air agus é ag breathnú orthu. Deir sé leis féin: "Tá mo bhláithín amuigh ansin áit éigin..." Ach má alpann an chaora an bláth, is ionann sin aige agus dá múchfaí de phreab na réaltaí go léir. Agus níl sé sin tábhachtach!

Ní raibh sé in ann a thuilleadh a rá. Agus thosaigh sé ag gol go géar goirt. Bhí an oíche ann. Bhí mo chuid uirlisí fágtha uaim agam. Bhí mé beag beann ar mo chasúr, ar mo chnó, ar an tart agus ar an bhás. Bhí ar réalta áirithe, ar phláinéad, mo cheann féin, an Talamh, bhí prionsa beag ann a raibh sólás de dhíth air. Theann mé le m'ucht é. Thosaigh mé á luascadh. Deirinn leis: "Níl baol ar bith ar an bhláithín a bhfuil grá agat dó...Líneoidh mé mantóig agus cuirfimid ar an chaoraí...Líneoidh mé sciath chosanta don bhláth...Déanfaidh mé." Ní raibh a fhios agam cad é a déarfainn. Mhathaigh mé an-tútach. Ní raibh a fhios agam cad é mar a dhéanfainn teagmháil leis, cén áit a dtiocfainn suas leis. Is thír an-diamhrach í thír na ndeoir.

VIII

Chuir mé eolas an-tapa ar an bhláithín sin. Ar ndóigh, bhí bláthanna ar phláinéad an phrionsa bhig riamh, bláthanna an-simplí nach raibh ach sraith amháin piotal orthu, nach raibh ag cúnglú ar dhuine ar bith ná ag cur isteach ar dhuine ar bith. Thagadh siad amach maidin amháin trí an fhéar, agus d'imiodh siad as arís tráthnóna. Ach an bláithín áirithe seo, bhí sé tar éis péachadh amach lá, ó ghráinnín síl a shiabhadh isteach ó níl fhiú cén áit, agus thug an prionsa beag aire go han-chúramach don bhachlóig sin nach raibh ar dhóigh ar bith cosúil leis na bachtóga eile. D'fhéadfadh gur baobab de chinéal úrnua a bheadh ann. Ach níorbh fhada gur stad an planda ag fás, agus gur thosaigh sé ar bhláth a dhéanamh. Choimhéad an prionsa beag an bhachlóig mhór mhillteach ag fás, agus é cinnte go noctifadh radharc míorúilteach aisti. Ach bhí an bláth an-mhall á réiteach féin amach, taobh istigh den seomra glasuaine sin. Bhí sé ag roghnú a cuid dathanna go cúramach. Bhí sé ag cur a chuid éadaigh uirthi féin go mall, gach piotal acu i ndiaidh a chéile. Níor theastaigh uirthi teacht amach os comhair an tsaoil lán clupaidí agus roicneacha ar nós na gcocán dearg. Níor theastaigh uaithi teacht amach ach faoi loinnir a lánáilleachta. Is ea go díreach! Cluanaire ceart a bhí inti! Bhí sí tar éis na laethanta agus na laethanta a chaitheamh i mbun an smideadh diamhrach sin. Agus ansin maidin amháin díreach ag éirí na gréine, thaispeáin sí í féin. Agus cad a dhéanfadh sí, an gheidín seo a chuir an méid sin stró agus cúram uirthi féin, ach meánfach a ligean agus a rá:

- Och, níl mé i mo dhúiseacht go fóill... Gabhaim pardún... Tá mo

- Sílim go bhfuil sé in am briceasta, a dúirt sí leis ansin, ar mhiste leat freastal orm...

Tháinig cearthaí ar an phrionsa beag, d'imigh sé agus fuair canna fuaruise agus d'fhreastail ar an bhláth.

Sa doigh sin níorbh fhada go raibh sé cráite ag an bhaois sin aici, agus í beagán goilliúnach ina theannta. Lá amháin, mar shampla, ag tagairt don chúpla dealg a bhí aici, dúirt sí leis an phrionsa beag:

- Dá dtiocfadh tíogar, uigne agus uile, níorbh eagla liom iad.

- Níl tíogar ar bith ar mo phláinéadsa, arsa an prionsa beag mar agóid, agus rud eile ní itheann tíogar lusanna.

- Ní lus mise, arsa an bláithín go caoin.

AN PRIONSA BEAG

- Gabh mo leithscéal...
- Níl eagla orm roimh na tioigair beag ná móir, ach cuireann siorraí gaoithe gráin orm. An bhfuil seans ar bith go mbeadh scáthlán agat?

- Gráin le siorraí gaoithe...ní maith mar a tharla, i gcás planda, ab ea tuairim an phrionsa bhig. Is bláithín an-chasta í sin...

- Cuirfidh tú faoi chlogad gloine mé tráthnóna. Tá sé an-fhuar san áit seo agat. Níl sé feistithe i gceart. San áit arb as doms...

Ach thost sí go tobann. Is ina gráinne sín a tháinig sí. Ní raibh cuimhne ar bith aici ar na domhain eile. Bhí ceannfaoi uirthi mar gur beireadh amach uirthi agus bréag chomh saonta sin á cur le chéile aici, lig sí casachtach bheag cúpla uair leis an phrionsa beag a chur san éagóir.

- Maidir leis an scáthlán úd?...

- Bhí mé ag dul á lorg ach go raibh tú ag caint liom.

Chuir sí lena casachtach ansin chun aiféala a chur air.

Mar sin, d'ainneoin a ghrá agus a dhea-mhéine, ní raibh an prionsa beag i bhfad ag éirí amhrasach

AN PRIONSA BEAG

fúithi. Thóg sé dáiríre rudaí a dúirt sí a bhí gan tábhacht, agus bhí an-mhíshásamh air.

“Ba cheart dom gan éisteacht léi,” a dúirt sé liom lá amháin i modh rúin, “ní ceart cluas a thabhairt do na bláthanna

choíche. Ní móir breathnú orthu agus bolú díobh. Chuir mo cheannsa cumhracht ar fud mo pláinéid, ach ní raibh mé in ann taitneamh a bhaint as. An chaint sin aici faoi chrúba, a chuir as dom an oiread sin, trua ba cheart di cur orm...”

Lig sé rún eile liom:

“Níor thuig mé a dhath an t-am sin! Ba cheart dom breith a thabhairt uirthi de réir mar a rinne sí, chan de réir mar a dúirt sí. Choinnigh sí cumhracht agus solas liom. Níor cheart dom teitheadh uaithi! Ba cheart dom an gean a aithint taobh thiar de na cleasanna bochta sin aige. Tá an oiread sin anonn is anall le bláthanna! Ach bhí mé ró-óg lena thuigbheáil cén dóigh le mo ghrá a léiriú di.”

IX

Creidim gur bhain sé tairbhe, chun éalú leis, as scaoth éanacha eachtrainn ar a n-imirce. An mhaidin a d'imigh sé chuir sé cóir mhaith ar a phlájnéad. Réitigh sé amach go cúramach na bolcáin bheo. Bhí dhá bholcán aige a bhí beo. Agus bhí sin an-chaoithiúil leis an bhricfeasta a théamh ar maidin. Bhí bolcán eile aige a bhí marbh. Ach, mar a deireadh sé "Ní bhíonn fhios agat choíche!" Mar sin réitigh sé an bolcán marbh chomh maith. Má choinnítear réitithe iad, donn na bolcáin go ciúin rialta, gan brúchtadh. Tá brúchtadh na mbolcán cosúil le sinnéithe ag dul trí thine. Ar ndóigh, anseo ar an Talamh táimid i bhfad róbheag lenár gcuid bolcán a réiteach. Sin é an fáth a dtugann siad an oiread sin trioblóide dúinn.

Rinne an prionsa beag péacán dheireanacha na mbaobab a stoítheadh amach, agus iarracht de lionn dubh air. Bhí sé creidte aige nach raibh sé i ndán dó teacht ar ais go deo. Ach an mhaidin sin, chonachtas dó go raibh sé an-taitneamhach, an timireacht sin a raibh sé ina chleachtadh. Agus nuair a spréigh sé uisce ar an bhláithín don uajr dheireanach, agus nuair a thug sé faoin chlogad gloine a chur uirthi mar fhoscadh, mhothaigh sé fonn caointe ag teacht air.

- Slán go deo agat, ar seisean leis an bhláth.

Ach níor thug sí freagra ar bith air.

- Slán go deo agat, a dúirt sé arís.

Rinne an bláth casachtach bheag. Ach chan de bharr slaghdán bheith uirthi.

- Óinseach cheart mé, ar sise leis ar deireadh. Gabhaim pardún

AN PRIONSA BEAG

agat. Déan iarracht bheith sona.

Chuir sé iontas air nár chaith sí a dhath suas leis. D'fhan sé ina sheasamh ansin, mar a bhainfí stangadh as, agus an clogad gloine sínte amach aige. Níor thug sé an caoineadas ciúin sin.

- Ach is tú mo ghrá, cinnte, a dúirt an bláithín leis. Níor aithin tú sin, agus ormsa atá an locht. Ach is cuma sin. Bhí tuna chomh gan i gcéill liom féin. Déan iarracht bheith sona...Ná bac leis an chlogad gloine sin. Níl sé ag teastáil uaim níos mó.

- Ach an ghaoth...

- Níl mo shlaghdán chomh holc sin...Déanfaidh aer úr na hoíche maith dom. Bláth is ea mé.

- Ach na péisteanna.....

- Caithfidh mé cur suas le cúpla cruimh má tá mé le haithne a chur ar na féileacáin. Deirtear go bhfuil siad go hálainn. Murach sin, cé a bhéarfас cuairt orm? Beidh tuna i bhfad i gcéin. Maidir leis na beithigh mhóra, ní chuireann siad eagla ar bith orm. Nach bhfuil mo chuid dealg agam?

Agus thaispeáin sí go saonta an dornán dealg a bhí aici. Ansin dúirt sí:

- Ná bí ag crochadh timpeall mar sin. Is mór an crá é. Tá sé socraithe agat imeacht. Bí ag imeacht leat.

Óir níor theastaigh uaithi go bhfeicfeadh sé í ag gol. Bláithín thar a bheith uaibhreach a bhí inti...

X

Is í áit a raibh sé réigiún na n-astaróideach 325, 326, 327, 328, 329 agus 330. Chuir sé túis lena aistear mar sin trí chuairead a thabhairt orthu siúd ar lorg gnó a choinneodh ag imeacht é agus a dhéanamh foghlama.

An chéad cheann acu, bhí rí ina chónaí ann. Bhí an rí seo in

AN PRIONSA BEAG

éide chorcra agus eirmín, agus é ina shuí ar rí chathaoir a bhí an-simplí ach maorga san am céanna.

- Á, seo chugam íochtarán, arsa an rí in ard a chinn chomh luath agus a leag sé súil ar an phrionsa beag.

Agus bhí an prionsa beag ag fiafraí de féin:

- Cén dóigh a bhfuil aithne aige orm nuair nach bhfaca sé mé riámh cheana?

Ní raibh a fhios aige gurb áit an-simplí an domhan dar le thíthe. Is íochtarán, dar leo, gach aon duine.

- Gabh anseo go bhfeice mé níos fearr thú, arsa an rí leis, agus bród mór air go raibh sé ina rí ar dhuine éigin sa deireadh.

Bhreathnaigh an prionsa beag ina thimpeall ag lorg áit le suí síos, ach bhí an pláinéad ar fad clúdaithe leis an bhrat álann eirmín. D'fhan sé ina sheasamh mar sin, agus ó tharla go raibh sé turiseach, rinne sé meánfach.

- Tá sé i gcoinne béasaíochta meánfach a dhéanamh i láthair rí, a deir an rí leis. Crosaim ort é.

- Ní thig liom gan a dhéanamh, arsa an pionsa beag agus ceartfaidh air. Tá mé i ndiaidh turas fada a chur díom agus ní bhfuair mé codladh na hoíche...

- Maith go leor, arsa an rí, ordaím duit meánfach a dhéanamh. Ní fhaca mé duine ag meánfach leis na cianta cairbreacha. Is iontach an rud é, dar liom, meánfach. Seo! Déan meánfach eile. Sin ordú.

- Cuireann sé sin faitíos orm...ní féidir liom níos mó...a deir an prionsa beag, agus lasadh ina ghnúis.

- Hum, hum! A d'fhreagair an rí. Más mar sin atá, ordaím duit meánfach seal agus seal eile...

Tháinig briotaireacht ar a chaint mar a bheadh rud éigin á chrá.

Óir ba mhór leis an rí i ndeireadh na dála go mbeadh ómós ag dul dá údarás. Ní thiocfadh leis cur suas le heasumhlaíocht. Rí a

AN PRIONSA BEAG

bhí ann nach raibh teorainn lena chumhacht. Ach ó tharla gur rí an-chneasta a bhí ann, ní thugadh sé uaidh ach orduithe réasúnta.

“Dá n-ordóinnse,” a deireadh sé go minic, “dá n-ordóinnse do ghinearál de mo chuid é féin a thiontú ina éan mara agus dá mb’ea nach ndéanfad sé rud orm, ní ar an ghinearál a bheadh an locht. Is ormsa a bheadh an locht.”

- An bhfuil cead agam suí síos? a d’fhiafraigh an prionsa beag go faiteach.

- Ordaím duit suí síos, a d’fhreagair an rí, ag tarraingt binn dá bhrat eirmín chuige féin go maorga.

AN PRIONSA BEAG

Ach bhí an prionsa beag ag déanamh iontais.

Pláinéad beag bídeach a bhí ann. Cad é a bhí á rialú ag an rí ar chor ar bith?

- A rí uasail, a dúirt sé...gabhair pardún agat as an cheist a chur ort...

- Ordaím duit ceist a chur orm, arsa an rí go tapa.

- A rí uasail, cad é atá á rialú agat?

- Gach rud, arsa an rí go míín macánta.

- Gach rud?

Le comhartha beag dá lámh thaispeáin an rí a phláinéad féin, na pláinéid eile agus na réaltaí.

- Gach rud ar fad? arsa an prionsa beag.

- Gach rud ar fad...a d’fhreagair an rí.

Óir ní hé amháin nach raibh teorainn lena chumhacht mar rí, ní raibh críoch lena chumhacht ach oiread.

- Agus tá na réaltaí ag géilleadh duit?

- Cinnte dearfa, arsa an rí leis. Géilleann siad ar an toirt. Ní chuirim suas le míréir.

A leithéid sin de chumhacht, chuir sé ardiantas ar an phrionsa beag. Dá mbeadh a leithéid aige féin, d’fhéadfadh sé an ghrian a fheiceáil ag dul faoi, chan daichead a ceathair uair amháin, ach seachtó a dó, nó céad fiú, nó b’fhéidir dhá chéad, gan oiread agus a chathaoir a bhogadh! Mhothaigh sé cumha ag teacht air nuair a chuimhnigh sé ar a phláinéad beag féin agus é fágtha ina dhiaidh aige; mar sin fuair sé de chroí gar a iarraidh ar an rí:

- Ba mhaith liom an ghrian a fheiceáil ag dul faoi. Más é do thoil é...Ordaigh don ghrian dul faoi....

- Dá n-ordóinn do ghinearál de mo chuid eitilt ó bhláth go bláth ar nós féileacáin, nó traigéide a scríobh nó é féin a thiontú ina éan mara, agus dá mb’ea nár chuir sé an t-ordú i gcrích, cé acu airsean nō ormsa a bheadh an locht?

- Ortsa, a dúirt an prionsa beag go daingean dearfa.

AN PRIONSA BEAG

- Go díreach. Ní ceart a éileamh ar dhuine ach an rud atá sé in ann a thabhairt, a d'fhreagair an rí. Tá an t-údarás bunaithe sa chéad dul síos ar an réasún. Má ordaíonn tú do do mhuintir iad féin a chaitheamh amach san fharraige, éireoidh siad amach i do choinne. Tá an umhlaíocht ag dul domsa, mar go dtugaim orduithe réasúnta uaim.

- Ach cad mar gheall ar an fhuineadh gréine a d'iarr mé, a mheabhráigh an prionsa beag dó, óir ní dhéanadh sé dearmad choíche ar cheist ar bith a bhí fiafraithe aige.

- An fuinneadh gréine sin agat, gheobhaidh tú é. Éileoidh mé féin é. Ach ó tharla ealaín an rialacháin bheith agam, fanfaidh mé go dtí go mbíonn cúrsaí i gceart.

- Agus cén uair a bheas sé sin amhlaidh, a d'fhiadfraigh an prionsa beag.

- Heim, heim! a d'fhreagair an rí, agus é ag ceadú caileandar mór a bhí aige, Heim, heim! beidh sé timpeall...timpeall...beidh sé ann an tráthnóna seo timpeall fiche go dtí a hocht! Agus tífidh tú chomh breá agus a ghéilltear dom.

Rinne an prionsa beag meánfach. Bhí aiféala air de bharr an fuineadh gréine bheith imithe amú air. Agus chomh maith leis sin, bhí beagán fadála ag teacht air cheana féin:

- Níl a dhath eile le déanamh agam anseo, a dúirt sé leis an rí. Beidh mé ag imeacht liom!

- Ná himigh, arsa an rí, mar ba mhór an chuíos bhróid dó íochtarán bheith aige. Ná himigh, ceapfaidh mé i d'aire stáit thú!

- Aire! Cén sórt aire?

- Aire...aire dlí agus cirt!

- Ach níl duine ar bith ann leis an dlí a chur air!

- Ní bheadh a fhios agat, a deir an rí leis. Ní dhearna mé cuairt mo ríochta go fóill. Tá mé aosta go maith, níl slí ar bith agam le Carráiste a choinneáil, agus fágann siúl na gcos tuirseach mé.

- Ó, tá sé feicthe agamsa cheana, a dúirt an prionsa beag, ag

AN PRIONSA BEAG

cromadh síos ag breathnú ar an taobh eile den phláinéad. Níl duine ar bith thíos ansin ach oiread..

- Cuir an dlí ort féin mar sin, arsa an rí. Sin é an rud is deacra. Is deacra go mór breith a thabhairt ort féin ná ar dhuine eile. Má eiríonn leat breith chothrom a thabhairt ort féin, is ionann sin agus a rá gur saoi i gceart thú.

- Ach, a deir an prionsa beag, thig liom breith a thabhairt orm féin in aon áit. Ní gá dom bheith i mo chónaí anseo.

- Heim, heim! a dúirt an rí, creidim go bhfuil seanfhírancach ar mo phláinéad in áit éigin. Cluinim é san oíche. Thiocfadh leat an dlí a chur an an fhrírancach sin. Feadann tú breith an bháis a thabhairt air ó am go chéile. Mar sin beidh a bheo ag brath ar thusa bheith cóir. Ach bhéarfaidh tú pardún dó gach uair agus é a choigilt. Níl ann ach an t-aon cheann amháin.

- Ní maith liom, arsa an prionsa beag, ní maith liom bheith ag tabhairt breith an bháis ar dhaoine, agus sílim go mbeidh mé ag imeacht liom.

- Ná déan, arsa an rí.

Ach bhígach rud réidh ag an phríonsa beag agus níor theastaigh uaidh an seanrí a ghortú:

- Más toil le do Mhórgacht go ndéanfar rud ort go gasta, d'fhéadfá ordú réasúnta a thabhairt dom. D'fhéadfá a ordú dom imeacht liom i gceann bomaite. Títheardom go bhfuil cúrsaí i gceart...

Níor thug an rí freagra ar bith air, mar sin d'fhan an prionsa beag bomaite idir dhá chomhairle, ansin lig sé osna agus d'imigh leis.

- Déanfaidh mé ambasadóir díot, a ghlaogh an rí go deifreach ina dhiaidh.

Bhí cuma an údaráis go tréan air.

Nach bhfuil daoine fásta an-ait, a bhí an prionsa beag ag rá leis féin le linn an turais.

XI

Cé a bhí ina chónaí ar an dara pláinéad ach duine mórchúiseach!

- Ha, ha! Seo cuairteoir a dhéanfas iontas diom! arsa fear na mórchúise nuair a chonaic sé uaidh an prionsa beag. Ar ndóigh, dar le lucht mórchúise, ní hannd do dhaoine eile ach chun iontas a dhéanamh díobh féin.

- Dia duit, arsa an prionsa beag. Is ait an hata sin atá ort.

- Tá sé agam le bheith ag beannú do dhaoine, a d'fhreagair fear na mórchúise. Le beannú dóibh nuair a thógann siad gáir mholtádom. Faraor, ní thagann duine ar bith an bealach in am ar bith.

- Ó, an mar sin é? arsa an prionsa beag, mar níor thuig sé seo ar chor ar bith.

- Buail do dhá bhois ar a chéile, is ea a chomhairligh fear na mórchúise dó mar sin.

Bhuail an prionsa beag a dhá bhois ar a chéile. Bhain fear na mórchúise de a hata, agus bheannaigh go béasach.

- Is fearr an spórt é seo ná an chuairt a thug mé ar an rí, arsa an prionsa beag leis féin. Agus thosaigh sé ag bualaadh a dhá bhois ar a chéile arís. Thosaigh fear na mórchúise ag baint an hata de féin agus ag beannú arís.

Tar éis cúig bhomaite a chaitheamh ag gabháil dó, d'éirigh an prionsa beag tuirseach den chluiche liosta túid:

- Cad é atá le déanamh, ar seisean, leis an hata a bhaint díot ar fad?

Ach níor chuala fear na mórchúise é. Ní chluineann lucht mórchúise aon rud ach gártha molta.

- An bhfuil tú ag déanamh iontais diom dáiríre? a d'fhiagraigh sé den phrionsa beag.

- Cad is ciall le hiontas a dhéanamh díot?

- Is ionann é agus a admháil gur miše an duine is breátha, is fearr éadach, is saibhre agus is cliste atá ar an phlánéad seo.

- Ach níl ar an phlánéad ach tú féin!

- Déan an gar seo dom. Déan iontas diom mar sin féin.

AN PRIONSA BEAG

- Is ionadh liom thú, arsa an prionsa beag, ag baint searradh beag as a ghuailí, ach cén fáth ar speís leat an méid sin?
Agus d'imigh an prionsa beag leis.
Go deimhin fén, tá daoine fásta thar a bheith saoithiúil a bhí sé ag rá leis féin le linn an turais.

XII

An pláinéad ina dhiaidh sin, meisceoir a bhí ina chónaí ann. Ní dhearna sé ach cuairt ghearr ann, ach d'fhág sin féin lionn dubh mór ar an phrionsa beag.

- Cad é atá ar siúl ansin agat? ar seisean leis an mheisceoir, a fuair sé ina shuí ina thost os comhair moll amháin de bhuidéil agus moll eile de bhuidéil lána.

- Tá mé ag ól, arsa an meisceoir go duairc dubhach.
- Cén fáth a bhfuil tú ag ól? a d'fhiachaigh an prionsa beag de.
- Le dearmad a dhéanamh, a d'fhreagair an meisceoir.
- Le dearmad a dhéanamh ar cén rud? arsa an prionsa beag, a raibh trua aige dó cheana féin.
- Le dearmad a dhéanamh ar an náire atá orm, arsa an meisceoir agus ceannfaoi air.
- Agus cad é an náire atá ort? a d'fhiachaigh an prionsa beag, mar ba mhaith leis cuidiú a thabhairt dó.

- Náire an ólacháin! arsa an meisceoir sa deireadh, agus tháinig tost ar fad air.
D'imigh an prionsa beag leis agus ceist air.
Is cinnte go bhfuil daoine fásta saoithiúil amach agus amach, a bhí sé ag rá leis féin le linn an turais.

AN PRIONSA BEAG

XIII

An ceathrú pláinéad, ba le fear gnó é. Bhí sé chomh gnóthach sin nár thóg sé a cheann fiú amháin nuair a tháinig an prionsa beag.

- Dia duit, ar seisean leis. Tá do thoitín múchta.
- A trí agus a dó, sin a cúig déag. Dia agus Muire duit. A cúig déag agus a seacht, sin fiche a dó. Fiche a dó agus a sé, fiche a

hocht. Níl an t-am agam é a lasadh. Fiche a sé agus a cúig, tríocha a haon. Sea! Déanann sé sin cúig chéad agus milliún amháin, sé chéad fiche a dó mile, seacht gcéad tríocha a haon.

- Cúig chéad milliún de cén rud?

- É, an bhfuil tú ansin go fóill? Cúig chéad agus milliún amháin de...Níl a fhios agam...Tá an oiread sin le déanamh agam! Is duine dáiríre mise, ní chaithim mo chuid ama le seafóid! A dó agus a cúig, sin a seacht...

- Cúig chéad milliún de cén rud? arsa an prionsa beag arís, mar níor nós leis ceist ar bith a thabhairt suas ón uair a bhí sí fiafraithe aige.

Thóg an fear gnó a cheann:

- Tá mé i mo chónaí ar an phláinéad seo le ceithre bliana déag

agus dhá scór agus níor cuireadh isteach orm ach trí huairé. An chéad uair, dhá bhliain agus fiche ó shin, priompallán a thit anuas, níl a fhios agam faoi Dhia cá has ar tháinig sé. Bhí tormán millteanach á dhéanamh aige, agus chuaigh mé amú trí huairé i mo chuntas. An dara huair, bhí sé sin aon bhliain déag ó shin, taom scoilteacha a bhual mé. Ní dhéanaim go leor acláiochta. Níl an t-am agam le bheith ag spaisteoireacht thart. Is duine dáiríre mise. An triú huair, seoanois é! Mar a bhí mé ag rá cúig chéad milliún.....

- Milliún de cén rud?

Thug an fear gnó nach raibh dóchas ar bith go ligfí dó.

- Milliún de na rudaí beaga sin a bhíonn le feiceáil sa spéir anois agus arís.

- Míoltoga?

- Ní hea maise, rudaí beaga lonracha.

- Beachá?

- Ní hea ar chor ar bith. Rudaí beaga óir a chuireann leisceoirí ag aislingíocht. Ach is duine dáiríre mise. Níl an t-am agam le bheith ag aislingíocht.

- Á, réaltaí?

- Sin é go díreach. Réaltaí.

- Agus cad é a dhéanann tú le cúig chéad milliún de réaltaí?

- Cúig chéad agus milliún amháin, sé chéad fiche a dó mile, seacht gcéad tríocha a haon. Is duine dáiríre mise, is duine cruinn beacht mé.

- Agus cad é a dhéanann tú leis na réaltaí seo?

- Cad é a dhéanaim leo?

- Is ea.

- Dada. Tá seilbh agam orthu.

- Tá seilbh agat ar na réaltaí?

- Tá.

- Ach chonaic mé rí cheana agus...